

PLAATSELIJKE GEMEENTEN, LOS VERBONDEN ONDER APOSTOLISCH GEZAG

TERRY VIRGO

Sommigen zien de kerk van de 21e eeuw als op een tweesprong: of het nu gaat om Englands oudste gevestigde kerk in haar worsteling met haar identiteit en waarden over zaken als homoseksualiteit onder geestelijken, of om de zogeheten 'nieuwe kerken' die volgens het Engelse tijdschrift *Christianity and Renewal* duidelijk het gevaar lopen te stagneren.

Wat denk jij? Zullen we allemaal onze spullen pakken en naar huis gaan? Zullen we 'kerk gaan houden' in het café? Zullen we onze ideeën bundelen en zien of iemand er een nieuwe draai aan kan geven om de massa te imponeren?

Laten we wel wezen, Engeland is 'een land wiens traditionele geloof langzaam geschiedenis wordt'. Dat heb ik in de *The Times* gelezen, dus het moet wel waar zijn! Stel je voor, het christendom sterft uit! En we hadden nog wel gehoopt dat 't het antwoord zou zijn op de behoeften van de wereld. We hadden gedacht dat God gesproken had. Het leek allemaal zo flink van start te gaan. Wonderen en tekenen, heilige levens, een sterk besef van gemeenschap, doelgerichte toewijding en een buitengewoon bewustzijn van Gods aanwezigheid.

Nou ja, het geeft niet. Misschien komt iemand met een ander idee aanzetten. De wereld heeft beslist een aantal antwoorden nodig. Schrikaanagende spanning in het Midden Oosten, terroristen die onze steden op elk moment zouden kunnen aanvallen, HIV/AIDS waar miljoenen op de wereld aan sterven, morele normen die nog nooit zo laag geweest zijn, gezinsleven dat uit elkaar valt.

We hebben beslist nodig wat die eerste christenen leken te hebben. Misschien zouden we moeten proberen om kerk te zijn zoals zij het deden! Of is dat teveel gevraagd?

Misschien zouden we iets kunnen zien gebeuren als we God serieus zouden nemen, Hem zouden geloven en gehoorzamen, en ruimte zouden maken voor de Heilige Geest. G.K. Chesterton schijnt gezegd te hebben: 'Het is niet zo dat het christelijk ideaal is uitgeprobeerd en gebrekkig is gebleken. Het is moeilijk gevonden en gewoon niet uitgeprobeerd.' Misschien geldt dit ook voor het bijbelse patroon van gemeentelven dat zo eenvoudig wordt beschreven in het Nieuwe Testament.

Eenvoudige bijbelse structuren

In zijn commentaar op de openingsverzen van de brief aan de Filippenzen, zegt Alec Motyer, de uitmuntende geleerde en commentaarschrijver: 'De indruk die wij krijgen van het Nieuwe Testament is van plaatselijke gemeenten, die los verbonden zijn onder apostolisch gezag, waarbij elke gemeente zijn eigen zaken regelt onder leiding van opzieners en diakenen.'

Hij beschrijft verder de eenvoudige, levengevende structuren van de nieuwtestamentische gemeenten door te zeggen: 'Wanneer we de apostel Paulus en de afgezant van de apostel, Timoteüs, hieraan toevoegen, hebben we een opmerkelijk volledige samenvatting van de grondslag van de nieuwtestamentische gemeente; het lichaam van gelovigen, de ambtsdragers van de plaatselijke gemeente, het overkoepelende werk van Paulus en de incidentele bediening van een persoon als Timoteüs die van buitenaf de plaatselijke situatie instapt.' (Alec Motyer, *The Message of Philippians*, IVP, 1984).

Ik kan het niet helpen, maar dit lijkt toch beslist eenvoudiger dan kerken die samen onder het gezag staan van een aartsbisschop. Deze aartsbisschop zelf is dan aangesteld door een wereldlijke regering, die op haar beurt valt binnen een systeem dat het wereldlijke hoofd van het land als het hoofd van de kerk ziet. Daar komt dan nog bij dat anderen met gezagsposities binnen haar gelederen nauwelijks respect tonen voor het gezag van de Schrift of enige vorm van charismatische gaven erkennen.

Zoals John Stott zegt: 'Het Nieuwe Testament beoogt nooit de zonderlinge situatie waarin de kerk mensen opdraagt en machtigt een bediening uit te oefenen waarvoor zij zowel de goddelijke roeping als de goddelijke toerusting missen.' (John Stott, *God's New Society*, IVP, 1979).

De kerk van het Nieuwe Testament daarentegen werd gediend door mensen die hun gaven gekregen hadden van de verhoogde Christus. Door het hele Oude Testament heen koos God degenen uit die zijn volk moesten leiden. God greep ze beet en gaf ze zijn woord zodat ze, op grond van hun relatie met Hem, zijn vertegenwoordigers werden. Hun gave gaf aan hen hun sfeer van bediening.

Hetzelfde principe geldt voor de nieuwtestamentische gemeente. Jezus, onze verhoogde Christus, heeft gaven gegeven. Wij kunnen van mensen geen leiders maken. Wij kunnen ze niet simpelweg in een ambt stemmen. We kunnen wel de genade van God op mensen zien. We kunnen de zalving zien en de gave van God respecteren. Een kerk die Gods gaven eert, eert God en ervaart Gods voortdurende zegen. Het is ons voorrecht en onze verantwoordelijkheid om te kijken waar Gods gaven werkzaam zijn in mensen en om diegenen te volgen die God als leider gezalfd heeft.

De verhoogde Christus heeft verscheidene gaven en bedieningen gegeven met een doel voor ogen. Hij wil een stralende kerk, de opbouw van het lichaam, de mannelijke rijpheid, de maat van de wasdom der volheid van Christus. Onze passie is om een stralende kerk te zien die op weg is naar de volwassenheid die de Bijbel beschrijft. Anderen kunnen hun twijfels hebben, God heeft zijn kerk beslist niet opgegeven.

Tijdelijk of blijvend?

Toen Jezus was opgevaren naar de hemel, schonk Hij apostelen, profeten, evangelisten en herder/leraars. Veel evangelische leraren hebben verondersteld dat sommige van de bedieningen die in Efeze 4 genoemd worden, tijdelijk waren en alleen in de vroege kerk bestonden, terwijl andere blijvend. Dr. Martyn Lloyd-Jones zei bijvoorbeeld: 'In de eerste groep, met de speciale en de tijdelijke bedieningen, hebben we apostelen, profeten en evangelisten; in de tweede groep, met de permanente bedieningen, hebben we herders en leraars' (Dr. Martyn Lloyd-Jones, *Christian Unity, Banner of Truth*, 1980).

Dr. Lloyd-Jones beweerde dat apostelen:

- de verrezen Heer moeten hebben gezien.
- door de verrezen Heer zelf in eigen persoon moeten zijn geroepen en benoemd om zijn werk te doen.
- bovennatuurlijke openbaring van de waarheid gegeven moet zijn.
- macht gegeven moet zijn om niet alleen met gezag maar ook met onfeilbaarheid te spreken.
- macht moeten hebben om wonderen te verrichten.

Velen zullen in mindere of meerdere mate een zelfde houding aannemen. Zij vervolgen meestal hun betoog door te zeggen dat de Schriften nu compleet zijn. Dat is bijna altijd hun directe toepassing. Aangezien we een gezaghebbende canon van de Bijbel hebben, inclusief de brieven van de apostelen, hebben we verder geen apostelen meer nodig. Zij zijn meer gericht op het vaststellen van de canon van de Bijbel dan op de praktische kant van het apostolische werk van kerkplanten en wereldevangelisatie. Commentaarschrijvers vanaf de tijd van de Reformatie hebben het als hun verantwoordelijkheid gezien de Bijbel te verdedigen tegen de rooms-katholieke leer van apostolische successie en tegen gezaghebbende verklaringen die apostolisch gezag claimden. Zij hielden zich niet bezig met het doorlopende missionaire werk van een apostel.

Het gevolg was dat plaatselijke gemeenten gezien werden als statisch en gebouwd op de Schrift, terwijl individuele personen zulke gemeenten konden verlaten en 'zendeling' konden worden. Onze brandende passie daarentegen is om apostolische gemeenten te zien die met elkaar gericht zijn op zending wereldwijd.

De traditionele opvatting aanvechten

Deel van onze verantwoordelijkheid is om voortdurend de traditionele opvatting over apostelen en hun invloed op plaatselijke gemeenten aan te vechten. We moeten om te beginnen duidelijk stellen dat je in de Bijbel verschillende soorten apostelen tegenkomt. Het is nuttig om je te herinneren dat er in het Oude Testament verschillende soorten profeten waren. Sommigen schreven Schriftgedeelten, sommigen niet. Jeremia, Natan en Elisa verschillen enorm van elkaar, maar ze worden allemaal profeten genoemd. In het Nieuwe Testament zul je daarom apostelen vinden in verschillende klassen. Jezus neemt een unieke positie in als de apostel onzer belijdenis (Hebr. 3:1). Dan heb je de twaalven, en nog anderen buiten die twaalven. De apostel Paulus staat in een aparte categorie, maar niet noodzakelijkerwijs, daar kun je van mening over verschillen. Soms werd hij gewoon gekoppeld aan

een andere apostel, zoals Barnabas (Hand. 14:14). Hij valt in de algemene categorie van Efeze 4 apostelen die door de opgevaren Heer aan de kerk gegeven zijn.

Er waren ook andere apostelen die duidelijk werden erkend in de kerk, maar die geen getuige waren van de opstanding. In Efeze 4 wordt gezegd dat Hij, Jezus, is opgevaren naar de hoge en van daaruit gaven heeft gegeven aan de mensen. Zij waren geen getuige van zijn opstanding, maar zij waren gaven van zijn hemelvaart!

Leon Morris zegt: '(...) "apostel" slaat niet alleen op de twaalven. Paulus eiste de titel meerdere malen voor zichzelf op en soms op een manier om juist te laten zien dat hij het belangrijk vond. Maar als het duidelijk is dat het niet alléén verwijst naar de oorspronkelijke twaalven, is het niet precies duidelijk wie aanspraak zouden kunnen maken op de titel, noch hoe de apostelen werden gekozen. Barnabas wordt een apostel genoemd naast Paulus (Hand. 14:14), en uitgaande van de "wij" uit 1 Tessalonicenzen 2:7 zouden we Silvanus er waarschijnlijk ook onder moeten rekenen' (Leon Morris, *Ephesians*, Baker, 1994). Andere evangelische geleerden, zoals Thomas Schreiner, pleiten voor twee categorieën apostelen, de twaalven plus Paulus aan de ene kant. De andere categorie beschrijft hij als 'zendelingen', maar natuurlijk brengt de benaming 'zending' absoluut geen licht in de zaak, aangezien het een alomvattend woord is, dat gebruikt wordt om hedendaagse overzeese christelijke werkers te beschrijven. Wat is een zending of missionaris? Hij vertelt ons niet wat een zending is. Het is een woord dat uit het Latijn komt - missio - zenden, zoals het Grieks apostello - zenden. Zeggen dat sommigen apostelen waren en sommigen zendelingen, maakt de zaak dus niet veel duidelijker. Wat is in bijbelse termen een zending?

Wanneer we de rol en identiteit van de apostelen in de kerk bepalen, moeten we erkennen dat de twaalven ontegenzeggelijk uniek waren. Zij hebben de basis gelegd voor de universele kerk. Openbaring 21:14 noemt hen de twaalf apostelen van het Lam. In Openbaring 21:12 vinden we hen naast de twaalf zonen van Israël. Natuurlijk was het feit dat Jezus er twaalf aanstelde, geen toeval. Jezus was gekomen om het land Israël uit te nodigen op een nieuwe manier Israël te zijn. Hij kwam naar een afgeleden natie als hun beloofde Messias en droeg de discipelen op om nergens anders te preken. Slechts af en toe bood Hij een heiden zegeningen van het koninkrijk aan. Hij hield zich voornamelijk bezig met de Joden.

Hij bood ze een relatie met God aan die niet langer stoelde op het feit of er wel bloed van Abraham door je aderen stroomde. Hij was onder de Joden en bood ze de gelegenheid om tot Hem te komen en gevormd te worden tot een nieuw volk in relatie met Hem, hun Messias.

De twaalven waren om die reden uniek. Zij definieerden het nieuw gevormde volk van God en gaven het haar identiteit. Zij vormden het hart van een nieuw volk, de mensen die in Christus zijn, in de Messias. Op de pinksterdag werden er 3000 mensen toegevoegd aan een volk waarvan de twaalven de basis vormden, degenen die drie jaar lang met Hem hadden opgetrokken.

Eén van de belangrijkste apostolische verantwoordelijkheden is daarom het omschrijven wie het volk van God is. De nieuwe bekeerlingen werden toegevoegd aan de apostelen. Zij wijdden zichzelf dag en nacht toe aan de leer van de apostelen. Later beschreef Petrus hen als 'een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk (Gode) ten eigendom' (1 Pet. 2:9). Deel van de apostolische verantwoordelijkheid was om nieuwe christenen te vertellen wie ze waren en wat hun voorrechten en verantwoordelijkheden waren. In Jeruzalem werd een nieuwe gemeenschap gevormd die daarvoor nooit eerder had bestaan. De universele kerk begon met 3000 mensen die werden gevuld met de Heilige Geest en zij werd gebouwd op een apostolisch fundament.

Apostolische fundamenten over de hele wereld

Maar hun opdracht was om uit te gaan en het evangelie de hele wereld in te brengen. Er moest een overstap worden gemaakt van de oorspronkelijke basis in Jeruzalem. Handelingen 8 vertelt ons dat de evangelist Filippus een doorbraak voor het evangelie in gang zette vóórdat de apostelen ter plekke arriveerden, maar dat Petrus en Johannes hem al snel volgden om het werk te kunnen bevestigen. Toen de apostelen in Jeruzalem hoorden dat Samaria het woord van God had ontvangen, zagen zij dit niet alleen als een doorbraak voor het evangelie; zij erkenden hun eigen autoriteit en verantwoordelijkheid om goede fundamenten te leggen en een dynamische gemeenschap te bouwen.

Verdere groei ontstond toen verspreide gelovigen zo ver gingen als Antiochië, omdat vervolging de mensen dwong uit Jeruzalem te vluchten. De twaalven in Jeruzalem hoorden over deze grote

doorbraak en stuurden daarom Barnabas, die nog geen apostel was, maar die als afgezant van de apostelen werd gestuurd. Timoteüs zou op dezelfde manier later door Paulus worden gestuurd. Zij wilden ervoor zorgen dat deze nieuwe gemeenschap die in Antiochië gevestigd werd, gebouwd werd op een apostolisch fundament.

Daarna kwam Paulus' apostolische bediening naar voren. In Handelingen 13 lezen we dat Barnabas en Paulus, die in de kerk van Antiochië waren geweest, hun opdracht van de Geest hadden ontvangen: 'Zondert Mij nu Barnabas en Saulus af voor het werk, waartoe Ik hen geroepen heb' (Hand. 13:2). Vanaf dat moment werden zij 'apostelen' genoemd en werden zij apart gezet om apostolisch werk te gaan doen, het evangelie naar de verafgelegen landen brengen.

In zijn eerste brief aan de Korintiërs in hoofdstuk 3 vers 10 zegt Paulus van zichzelf dat hij 'een fundament gelegd' heeft in de Korintische gemeente. Dit was een 'apostolische taak'. Hij schreef nu aan een heidense gemeente ver weg van Jeruzalem, jaren na de pinksterdag, en terugkijkend op wat hij in Korinte gedaan heeft, zegt hij 'Ik heb een fundament gelegd.' Dat was een dynamische handeling, verricht in een plaatselijke gemeente die hij nader kon definiëren. Het was niet slechts een filosofisch concept voor de universele kerk. Het gevolg ervan was dat die gemeente op een goede manier gesticht werd.

Merk op dat Paulus een fundament legde, lang nadat het oorspronkelijke fundament in Jeruzalem gelegd was. In Romeinen 15:20 verlangt Paulus er opnieuw naar om het evangelie te prediken waar de naam van Christus nog niet genoemd was - 'om niet op eens anders fundament te bouwen'. Eens anders. Wie is die ander? Kan iedere man een fundament leggen? Waar heeft hij het over? Wij weten niet wie 'deze andere man' was. Paulus erkende het recht van een ander om een fundament te leggen en naar alle waarschijnlijkheid waren apostolische mannen juist dáármee bezig.

In 1 Korintiërs 9:2 beweerde Paulus: '(...) het zegel op mijn apostelschap zijt gij in de Here'. Op wat voor manier waren zij het zegel (of bewijs)? Het feit alleen al dat ze als gemeente bestónden, was bewijs voor zijn apostolische bediening. Apostolisch werk had te maken met de stichting van gemeenten op duidelijk apostolische fundamenten.

We kunnen dus duidelijk zien dat apostelen niet alleen mannen waren die Schriftgedeelten schreven. Het waren zeker geen mensen die onfeilbaar waren, zoals Dr. Lloyd-Jones volhield! We ontdekken dat Paulus zich tegen Petrus verzette, omdat 'het ongelijk aan zijn kant was' (Gal. 2:11). Petrus was dus niet onfeilbaar. Ook Paulus en Barnabas hadden een stevig meningsverschil - de Bijbel vertelt ons niet eens wie het bij het juiste eind had en wie niet!

We moeten dus oppassen voor het gevaar om deze bediening in zulke verheven bewoordingen te beschrijven dat het absoluut onhaalbaar wordt. Het gevolg is dan dat de kerk in feite verliest wat de opgevaren Christus heeft gegeven. Wereldzending is begonnen met evangelisatie en kerkplanten. Vandaag moeten fundamenten worden gelegd in nieuw gevormde gemeenten worden gelegd. Dit is apostolisch werk, of de apostel nu de doorbraak veroorzaakt of dat hij of zijn afgezant arriveert ná de evangelist, zoals in Handelingen 8 en 13.

Als we apostelen en een apostolische bediening beperken tot de vroege kerk alleen, missen we één van de cruciale elementen in de wereldzending, de onmisbare rol die apostelen speelden.

In het belang van wereldzending

Het woord 'zendeling' maakt meer onduidelijk dan duidelijk, aangezien het geen recht doet aan bijbelse definities en categorieën. Een modern zendeling kan een landbouwkundige zijn, een verpleegkundige, een onderwijzer, een bijbelvertaler of een literatuurverspreider (allemaal zeer waardevolle en geweldige bedieningen). Sommige zendingen zijn in feite misschien evangelist of apostel. De term is echter vaag en helpt niet echt, aangezien hij nu gebruikt wordt voor iedereen die overzee werkzaam is. Historisch gezien hebben sommigen eerder 'zendingsposten' gesticht dan kerken.

We hebben bijbelse definities nodig en bijbelse toepassingen. In het belang van wereldzending is het van wezenlijk belang dat deze categorieën duidelijk worden omschreven. Het is niet louter een academische zaak. We worden opgeroepen tot wereldevangelisatie. Het planten van kerken heeft men niet gezien als iets wat centraal zou moeten staan in de wereldzending, toch is dat duidelijk de nieuwtestamentische strategie. De kerk van vandaag heeft de sleutelrol van apostelen bij kerkplanten niet erkend. De missionaire benadering bestaat vaak uit het opzetten van scholen of ziekenhuizen,

zeer aanbevelenswaardig overigens, maar als we het wereldwijd planten van kerken niet herontdekken en ons er aan toewijden, zullen we het zendingswerk niet kunnen afmaken. Dat is de blauwdruk van de Bijbel en die moeten we ons eigen maken.

Thomas Schreiner schreef heel eerlijk in zijn schitterende boek over het leven van Paulus: 'Misschien is de missionaire focus van de paulinische geschriften niet aantrekkelijk omdat de meeste geleerden zelf geen zending zijn. Wij hebben de neiging een aantal dingen te zien die ons eenvoudig interesseren en de meeste geleerden hebben niets met zending. Paulus daarentegen was eerst en vooral een zending' (Thomas R. Schreiner, *Paul, Apostle of God's Glory in Christ*, IVP, 2001). Wat hij zegt, is dat Paulus in wezen een man van de daad was, betrokken in wereldzending, maar dat de meeste theologen die in hun commentaren het woord 'apostel' en de functie van de apostel becommentariëren, dat niet zijn. We moeten een zuivere bijbelse benadering hebben van de rol van de apostel die zijn dynamische plaats bij het planten van kerken en in wereld zending herontdekt.

We moeten het soort kerken planten die Paulus in Tessalonica bouwde. In zijn brief viert hij het feit dat hij niet meer in hun gebied hoefde te komen omdat het evangelie bij hen vandaan verder de hele regio was doorgegaan. Dat is het soort kerk dat we willen. Geen dode, saaie kerken, maar opwindende, mobiele, naar buitengerichte, kerkplantende, mensenvermenigvuldigende kerken! We hebben meer apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars nodig!

Alle hens aan dek

Als de kerk vooruitgang wil boeken en haar door Christus gegeven opdracht wil vervullen, namelijk om discipelen van alle volken te maken, dan moeten we een gemeenteleven herontdekken dat robuust is, bruisend en naar buitengericht, met een 'alle hens aan dek' mentaliteit, geïnspireerd, gediend en geïnstrueerd door apostelen, profeten, evangelisten en herder/leraars.

Hoe vermoeiend is het om te horen hoe onze huidige media de rol van de kerk van vandaag ter discussie stellen. Voor veel mensen is tegenwoordig het kerkelijk leven saai en vervelend, een niet veeleisend clubje en dat je financieel gewoon symbolisch steunt. Zelfs charismatische gemeenten worden vaak alleen maar afgeschilderd als samenkomsten van lichtgewicht *happy clappies*. Er is weinig bewustzijn binnen de gelederen, of daarbuiten, dat deze groep mensen op wereldmissie is, verbonden aan een bruisend netwerk van gelijkwaardige groepen over de hele wereld, gediend door apostelen en profeten, die hen betrekken in wereldzending en hen herinneren aan de roep van de Meester 'Gelijk de Vader Mij gezonden heeft, zend Ik ook u.' Gods woord voor ons vandaag is zonder enige twijfel: 'Laten we gaan!'

*Oorspronkelijke titel: Local churches under apostolic authority
Newfrontiers magazine . volume 2 . issue 04 . september > november 2003*